



**SAULI SAVOLAINEN**  
lääketieteellisen fysiikan  
professori ja ylifyysikko  
Helsingin yliopisto ja HUS-  
Kuvantaminen

# Lisää byrokratiaa säteilylailla

Byrokratian purkutalkoot ovat Sipilän hallituksen yksi teema, mutta uudistettavan säteilylain luonnosteksti näyttää pikemminkin lisäävän byrokratiaa.

Uudistuksen taustalla ovat EU:n uuden BSS-direktiivin (Basic Safety Standards) edellyttämät muutokset kansalliseen lainsäädäntöön. Direktiivi on jäsenvaltioita velvoittava, mutta laki-luonnoksessa on elementtejä, joita direktiivissä ei edes mainita. Siihen on mm. sisällytetty atomienergiajärjestö IAEA:n kaltaisten kansainvälisten järjestöjen suosituksia, jotka saattavat muuttua nopeastikin. Suomi ei vain pyri olemaan Euroopan mallimaa tässä(kin) asiassa vaan myös viemään lakeihinsa asioita, joita EU-lainsäädäntö ei edellytä.

Julkisuudessa on puhuttu huonosta lainvalmistelusta. Säteilylain luonnosteksti on pitkälti yhdistelmä nykyisen säteilylain ja -asetuksen sekä säteilyturvallisuusohjeiden teksteistä. Luonnoksessa on nostettu lain tasolla säädeltäväksi asioita, jotka olisi parempi sisällyttää asetukseen tai Säteilyturvakeskuksen määräyksiin. Pahimmassa tapauksessa laki voi tämän takia

sivuuttaa toteamalla, että säteilyn käytön turvallisuudesta nykyohjeen mukaan vastaavilla johtajilla on sekä säteilyturvallisuusasiantuntijan että säteilyturvallisuusvastaavan pätevyudet omilla erikoisaloillaan (radiologia, onkologia jne.). Oppilaitoksille on riittävän haasteellista luoda em. uusien virkanimikkeiden edellyttämä koulutusjärjestelmä uusille alalle tuleville henkilöille.

Virkanimikkeistön muuttaminen on kallista. Suurten sairaaloiden hallinnolliset ohjelmistot on luotu 10 viime vuoden aikana. Niihin on rakennettu päällekkäisiä järjestelmiä ottaen huomioon sekä hallinnollisen organisaation että nykyisen säteilylain vastuorganisaation vaatimukset. Tietojärjestelmien päivittäminen aiheuttaa väistämättä kustannuksia, joista laki-luonnoksessa ei ole edes arviota.

Lakiluonnos myös antaa rajoitetun lähetteenkirjoitusoikeuden tietyille uusille ammattiryhmille. Onko säteilylain tarpeen puuttua terveydenhuollon sisäiseen hierarkiaan, lähete- ja lausuntokäytäntöön? Tämä voi lisätä byrokratiaa, hämärtää vastuukysymyksiä ja aiheuttaa tarvetta luoda uusi valvontajärjestelmä toiminnanharjoittajille. Etenkin kiireellisessä, päivystysluonteisessa toiminnassa vastuiden tulee olla kirjattu selvästi. Säteilysuojelun kannalta on ongelmallista, jos potilaalle pahimmassa tapauksessa haitallisten sädetutkimusten kynnys madaltuu vaarattomien laboratoriopikatestien tasolle.

Nykyinen sädelaki, -asetus ja niitä tukevat säteilyturvallisuusohjeet ovat toimineet terveydenhuollossa hyvin. Siksi lainsäädäntöä tulisi muuttaa vain sen verran kuin BSS-direktiivi edellyttää. Pelkällä EU-tason määräyksellä säteily ei muutu säteilysuojelun näkökulmasta sen vaarallisemmaksi kuin se on ollut 50 viime vuotta. Onko yhteiskunnalla varaa rasittaa toiminnanharjoittajia enemmän kuin yleiseurooppalainen taso edellyttää? ●

► Katso myös s. 1625-6.

## *Onko säteilylain tarpeen puuttua terveydenhuollon sisäiseen hierarkiaan?*

vanheta tarpeettoman nopeasti, kun toimintaympäristö muuttuu.

Lakiuudistus tuo säteilyä käyttäville toiminnanharjoittajille veloitteita, joiden kustannusvaikutuksia ei ole arvioitu. Potentiaaliset säästöt perustuvat spekulatiivisiin oletuksiin. Direktiivistä johdetut virkanimikkeet säteilyturvallisuusasiantuntija ja säteilyturvallisuusvastaava tuovat väistämättä kustannuksia koulutuksen ja käytännön järjestelyjen vuoksi.

Suomalaisen koulutuksen saaneet säteilyn käytön turvallisuudesta vastaavat johtajat ovat EU-määräyksiin nähden jo nyt paitsi päteviä myös osin ylikoulutettuja. Direktiivin vaatimus uusista virkanimikkeistä voitaisiin laissa hyvin